

Az Ybl-villa felé É–D irányban befutó, járda alatti részén Ny–K irányú, újkori téglacsatorna húzódott. A Csónak utca D-i szakaszán, az Ybl-villa mellett húzódó részen a villa építésével egykorú, modern visszatöltés volt csak. A feltöltés alatt újkori téglakna, köcsatorna, valamint egy É–D irányú téglakő vegyes újkori fal került elő. A villa utáni részen, az újkori házak indulásáig a szikla eredetileg igen magasan jelentkezett, ezt egy beton támfal építése során megbolygatták, és a közmű fektetési szintjénél mélyebbre kiásták. Ezen a szakaszon szintén csak modern visszatöltést találtunk.

Csónak utca 5.–Donáti utca 4. szakasz: A Csónak utca 5–11. sz. házak előtt felbontott úttest alatt négy korábbi útréteget sikerült feltárni. Mind a négy újkorinak (18–19. század) bizonyult. A kövezések kisebbre és nagyobbra tört kőből és téglából álltak, két réteg vékony habarccsal alábélelést kapott. Az út alatt Árpád-kori szemétdödröt, 14. századi sekély pincét, török kori tüzelődödröt és gabonataroló vermet (elszenesedett magokkal) találtunk. Az utca kanyarodásánál egy 15. századi, szépen kövezett út- vagy udvarszint került elő. Ugyanezen a helyen bontottunk ki egy a 18. században épített nagy méretű csatornát. A téglával falazott, kőlapokkal borított csatornában ma is folyik a Várhegyről a rétegvíz. A Csónak utca 13–15. sz. házak előtti szakasz és a Hunyadi János út átvágása régészetileg negatívnak bizonyult, a márgás altalaj közvetlenül az aszfalt alatt húzódott. A Donáti utca 2–4. sz. házak előtt több helyen a márgás altalaj és a mészkőszikla bukkant elő. Foltokban egy újkori (18. század) útréteget is kibontottunk. A szakasznak a házba való bekötés előtti részén egy az altalajba ásott, nagy méretű, késő középkori pincét tártunk fel. A pince betöltésébe szintén a középkorban szemétdödröt ástak.

B. NYÉKHELYI DOROTTYA – BENDA JUDIT – TÓTH ANIKÓ

35. Budapest, I. Dísz tér 2.

(KÖH 32379)

Tő

2011. július 12-én csatorna bekötővezeték létesítését kezdték meg előzetes bejelentés nélkül. Az árok K-i oldalán É–D irányú, újkori téglakőből álló két téglasorig mutatkozó, téglai mutatkozott, K felé pedig élére állított téglakőből boltozat. Fotót, rajzot, geodéziai felmérést készítettünk a területről. Elmondás alapján kiderült, hogy már februárban a „Budavári Sokadalom” udvarán bontottak, szintén bejelentés nélkül; feltételezhető, hogy ekkor megtalálták az épület kb. 80 cm vastag Ny-i zárófalát, K felé mögötte töltött földben dolgoztak. Itt egy pinceüreget találtak, mely K–Ny irányú volt, É felé egy téglai ásványos átjáróval a következő épület felé. Szóbeli tájékoztatás szerint mintegy 2,5 m hosszan volt követhető a zárófal. Az egészről mi semmilyen információt nem kaptunk, de az elmondottak alapján elképzelhető, hogy a most előkerült téglaboltozás ehhez a zárófalhoz csatlakozhatott; pont a „Budavári Sokadalom” Dísz tér felőli bejáratának D-i oldalán történt most a csatornaátvágás. Az árok Ny-i oldalán a metszetfalból kipergett földben kevés török kori, 16–17. századi kerámiaanyagot találtunk.

B. NYÉKHELYI DOROTTYA

36. Budapest, I. Fő utca 30–32., volt Kapucinus kolostor (KÖH 39576)

Ő, Ró, Kú

2011. október 11–20. között megelőző feltárást végeztünk a Szent Erzsébet kapucinus templom és kolostor É-i kerengő-részében, a sekrestyét és a kerengőt összekötő lépcső építését megelőzően.

Az ásás során előkerültek a 18. században épített kolostor korábbi építészeti periódusai. Az udvartól É-ra futó, a barokk korszakban épült főfal, amelyet a 19. században kerengőfalnak alakítottak át, egy középkori fal felhasználásával készült. A hasított márgából rakott, kavicsos mészhabarccsal szilárdított kőfal a 16. században épült. Hasonló jellegű falakat és pincéket tártunk fel a Víziváros más telkein is (Pala utca 9., Jégverem utca 5., Kapucinus utca 4.). Az ásás során kevés kerámiával datált római kori és őskori rétegek is előkerültek. A kolostor ezen részének építéskor az eredeti középkori és török kori földrétegeket megbolygatták, leleteket csak a másodlagosan visszatöltött földben találtunk.

BENDA JUDIT

37. Budapest, I. Víziváros déli része

(KÖH 39706)

Á, Kk

2011. április 6–22. között építkezést megelőző mentő ásást végeztünk a Budapest, I. Szabó Ilonka utca 9. telken. A szomszéd területen (Szabó Ilonka utca 7.) Kovács Eszter 1997-ben késő középkori feltöltési rétegbe ásott török kori temető részletét tárta fel.⁷ A temető sírjai az idén feltárt telken azért nem kerültek elő, mert az eredeti terepszint itt nagymértékű emelkedést mutatott. A Várhegy hegylába – vagyis az altalaj, az agyagos márga – az utca szintjéig felért, csak a terület D-i sávjában volt eredeti rétegződés megtalálható. Az említett sávban egy késő középkori verempince kis részletét találtuk meg, melynek sarkába egy cölöplyukat mélyítették. Közvetlenül mellette egy 13. századi deszkabélelésű élelemtároló vagy gabonataroló verem került feltárássra. A verem aljára agyagot kentek, hogy a talajvíztől védjék a benne tárolt anyagokat. Betöltéséből 13. század közepén készült kerámia és sok állatsont került elő. A terület többi része a nagymértékű bolygatottság miatt (kimarkolt alapfalak, meredek hegyoldal 1927-évből történt feltöltése hátsó kertnek) régészetileg értékelhető objektumokat, rétegeket nem tartalmazott.

BENDA JUDIT

⁷ Kovács Eszter: Toldy Ferenc utca 8-10. – Szabó Ilonka utca 7. Régészeti Füzetek, Ser. I. No. 51.